

Seat No	
------------	--

MA (Political Science) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023

Political Science (Compulsory) Paper-III

MMPOL09103: Indian Constitution

Day and Date: Monday, 18/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 -----Fundamental rights have been removed from Part III of the Constitution
A) Right to equality B) Constitutional right C) Right to Property D) Right to act
- 2 The right to constitutional remedy is enshrined in Article ----- of the Indian Constitution.
A) 33 B) 30 C) 32 D) 34
- 3 In which section are the guidelines of state policy given?
A) 36-51 B) 51-36 C) 37-51 D) 50-35
- 4 What form of citizenship has India adopted?
A) Double B) Equalist C) Single D) Secular
- 5 In order to keep the judiciary and the governing system separate ----- provision has been made in section .
A) 55 B) 52 C) 56 D) 50
- 6 The number of members in Rajyasabha is -----
A) 205 B) 250 C) 255 D) 260
- 7 From Maharashtra ----- MPs are elected to the Rajya Sabha.
A) 22 B) 32 C) 19 D) 20
- 8 The court has the right to re-dance.
A) High Court B) District Court C) Supreme Court D) Sessions Court
- 9 The Union Public Service Commission consists of a Chairman and other ----- members.
a) 8 b) 10 c) 12 d) 14
- 10 The pay of Comptroller and Auditor General is equal to the pay of -----.
a) President b) Judge of High Court c) Judge of Supreme Court d) Vice President
- 11 ----- Commission is established for distribution of taxes in Central and State in a fair manner.
a) Finance Commission b) Election Commission
c) Ethics Commission d) None of these

- 12 The salary and other conditions of employment of the Comptroller and Auditor General may be determined----- by law.
a) President b) Prime Minister c) Parliament d) None of these
- 13 When did the British Parliament pass the Morley Minto Amendment Act?
a)1909 b)1919 c)1949 d)1935.
- 14 The Pitts India Act was passed in the year
- a)1773 b)1774 c)1784 d)1794
- 15 According to the Act of 1935, the term of the upper house (Council of State) was for how many years?
a) 3 years b) 5 years c) 9 years d) None of these

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 National Assembly
- 2 Evaluation of the guideline
- 3 Functions of the Prime Minister
- 4 Appointment and dismissal of Chairman and members of the Union Public Service Commission

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the causes of national movement.
- 2 What are the features of fundamental rights?
- 3 Explain judicial independence?
- 4 Comment on Election Commission of India

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain in detail the influence of ideologies on the Constitution of India.
 - 2 Explain the importance of the position of the Prime Minister of India by stating his structure, powers and functions?
-

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 संविधानाचा तिसरा भागातून ----- मूलभूत अधिकार काढून टाकलेला आहे.
अ) समतेचा अधिकार ब)घटनात्मक अधिकार क) संपत्तीचा अधिकार ड)कायद्याचा अधिकार
- 2 घटनात्मक उपायांचा अधिकार भारतीय राज्यघटनेच्या कलम ----- मध्ये स्पष्ट केलेला आहे.
अ)३३ ब)३० क)३२ ड)३४
- 3 राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे कोणत्या कलमात दिलेले आहेत?
अ)३६-५१ ब)५१-३६ क)३७-५१ ड)५०-३५
- 4 भारताने कोणत्या स्वरूपाचे नागरिकत्व स्वीकारले आहे?
अ)दुहेरी ब)समतावादी क) एकेरी ड)धर्मनिरपेक्ष
- 5 न्यायदान व शासन यंत्रणा यांना अलग ठेवण्यासाठी ----- कलमात तरतूद केलेली आहे.
अ) ५५ ब)५२ क) ५६ ड)५०
- 6 राज्यसभेत सदस्य संख्या ----- असते.
अ) २०५ ब)२५० क) २५५ ड)२६०
- 7 महाराष्ट्रातून ----- खासदार राज्यसभेवर निवडले जातात.
अ) २२ ब)३२ क) १९ ड)२०
- 8 न्यायालयीन पूर्णाविलोकनाचा अधिकार ----- ला आहे..
अ)उच्च न्यायालय ब) जिल्हा न्यायालय क) सर्वोच्च न्यायालय ड) सत्र न्यायालय
- 9 संघ लोकसेवा आयोगामध्ये एक अध्यक्ष व इतर ----- सदस्य असतात.
अ)८ ब)१० क)१२ ड)१४
- 10 नियंत्रक व महालेखापरीक्षकाचे वेतन ----- यांच्या वेतना इतके असते.
अ)राष्ट्रपती ब)उच्चन्यायालयाचे न्यायाधीश क)सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश ड)उपराष्ट्रपती
- 11 केंद्र व राज्यात करांची विभागणी न्याय पद्धतीने होण्यासाठी ----- आयोगाची स्थापना केली जाते.
अ) वित्त आयोग ब)निवडणूक आयोग क)नीती आयोग ड) यापैकी नाही
- 12 नियंत्रक व महालेखापरीक्षकाचे वेतन आणि इतर नोकरीच्या अटी ----- कायदा करून ठरवू शकते.
अ) राष्ट्रपती ब)पंतप्रधान क) संसद ड) यापैकी नाही
- 13 ब्रिटिश पार्लमेंटने मोर्ले मिंटो सुधारणा कायदा कधी मंजूर केला.
अ)१९०९ ब) १९१९ क)१९४९ ड)१९३५
- 14 पिट्स इंडिया अॅक्ट साली झाला.
अ)१७७३ ब)१७७४ क) १७८४ ड)१७९४
- 15 1935 च्या कायद्यानुसार वरिष्ठ सभागृहाचा (Council of State) कालावधी किती वर्षांचा होता?
अ) ३वर्ष ब) ५वर्ष क) ९वर्ष ड) यापैकी नाही

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 राष्ट्रीय सभा
- 2 मार्गदर्शक तत्वाचे मूल्यमापन
- 3 पंतप्रधानांचे कार्य
- 4 केंद्रीय लोकसेवा आयोगातील अध्यक्ष व सदस्यांची नेमणूक व बडतर्फी

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 राष्ट्रीय चळवळीची कारणे स्पष्ट करा.
- 2 मुलभूत अधिकाराची वैशिष्टे कोणती आहेत सागा?
- 3 न्यायालयीन स्वातंत्र्य स्पष्ट करा.
- 4 भारतातील निवडणूक आयोगावर भाष्य करा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 भारतीय राज्यघटनेवरील विचारप्रणालींचा प्रभाव सविस्तर स्पष्ट करा.
- 2 भारतीय प्रधानमंत्री यांची रचना, अधिकार व कार्य सांगून त्यांच्या स्थानाचे महत्व विशद करा?

Model Answer Paper

MA (Political Science) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023
Political Science (Compulsory) Paper-III
MMPOL09103: Indian Constitution

Day and Date: Monday, 18/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 संविधानाचा तिसरा भागातून ----- मूलभूत अधिकार काढून टाकलेला आहे.
अ) समतेचा अधिकार ब) घटनात्मक अधिकार क) संपत्तीचा अधिकार ड) कायद्याचा अधिकार
Option 3
- 2 घटनात्मक उपायांचा अधिकार भारतीय राज्यघटनेच्या कलम ----- मध्ये स्पष्ट केलेला आहे.
अ) ३३ ब) ३० क) ३२ ड) ३४
Option 3
- 3 राज्याच्या धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे कोणत्या कलमात दिलेले आहेत?
अ) ३६-५१ ब) ५१-३६ क) ३७-५१ ड) ५०-३५
Option 2
- 4 भारताने कोणत्या स्वरूपाचे नागरिकत्व स्वीकारले आहे?
अ) दुहेरी ब) समतावादी क) एकेरी ड) धर्मनिरपेक्ष
Option 3
- 5 न्यायदान व शासन यंत्रणा यांना अलग ठेवण्यासाठी ----- कलमात तरतूद केलेली आहे.
अ) ५५ ब) ५२ क) ५६ ड) ५०
Option 2
- 6 राज्यसभेत सदस्य संख्या ----- असते.
अ) २०५ ब) २५० क) २५५ ड) २६०
Option 2
- 7 महाराष्ट्रातून ----- खासदार राज्यसभेवर निवडले जातात.
अ) २२ ब) ३२ क) १९ ड) २०
Option 3
- 8 न्यायालयीन पूर्णाविलोकनाचा अधिकार ----- ला आहे..
अ) उच्च न्यायालय ब) जिल्हा न्यायालय क) सर्वोच्च न्यायालय ड) सत्र न्यायालय
Option 3
- 9 संघ लोकसेवा आयोगामध्ये एक अध्यक्ष व इतर ----- सदस्य असतात.
अ) ८ ब) १० क) १२ ड) १४
Option 1
- 10 नियंत्रक व महालेखापरीक्षकाचे वेतन ----- यांच्या वेतना इतके असते.
अ) राष्ट्रपती ब) उच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश क) सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश ड) उपराष्ट्रपती
Option 3
- 11 केंद्र व राज्यात करांची विभागणी न्याय पद्धतीने होण्यासाठी ----- आयोगाची स्थापना केली जाते.
अ) वित्त आयोग ब) निवडणूक आयोग क) नीती आयोग ड) यापैकी नाही
Option 1

12 नियंत्रक व महालेखापरीक्षकाचे वेतन आणि इतर नोकरीच्या अटी ----- कायदा करून ठरवू शकते.

अ) राष्ट्रपती ब) पंतप्रधान क) संसद ड) यापैकी नाही

Option 3

13 ब्रिटिश पार्लमेंटने मोर्ले मिंटो सुधारणा कायदा कधी मंजूर केला.

अ) १९०९ ब) १९१९ क) १९४९ ड) १९३५

Option 1

14 पिट्स इंडिया अॅक्ट साली झाला.

अ) १७७३ ब) १७७४ क) १७८४ ड) १७९४

Option 3

15 1935 च्या कायदयानुसार वरिष्ठ सभागृहाचा (Council of State) कालावधी किती वर्षांचा होता?

अ) ३वर्ष ब) ५वर्ष क) ९वर्ष ड) यापैकी नाही

Option 4

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 राष्ट्रीय सभा

Ans:

2 मार्गदर्शक तत्वाचे मूल्यमापन

Ans:

3 पंतप्रधानांचे कार्य

Ans:

4 केंद्रीय लोकसेवा आयोगातील अध्यक्ष व सदस्यांची नेमणूक व बडतर्फी

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 राष्ट्रीय चळवळीची कारणे स्पष्ट करा.

Ans:

2 मुलभूत अधिकाराची वैशिष्टे कोणती आहेत सागा?

Ans:

3 न्यायालयीन स्वातंत्र्य स्पष्ट करा.

Ans:

4 भारतातील निवडणूक आयोगावर भाष्य करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 भारतीय राज्यघटनेवरील विचारप्रणालींचा प्रभाव सविस्तर स्पष्ट करा.

Ans:

2 भारतीय प्रधानमंत्री यांची रचना, अधिकार व कार्य सांगून त्यांच्या स्थानाचे महत्व विशद करा?

Ans:
